

Gipuzkoako Diputatu Nagusia
El Diputado General de Gipuzkoa

Euskaltzainburua,
euskaltzainak,
agintariok,
jaun-andreok:

Egun on eta ongi etorri, Gipuzkoako Foru Aldundiko batzar areto nagusira:
Jargi aretora.

Euskaltzaindiarentzat eta Gipuzkoako Foru Aldundiarentzat esanahiz beteriko eraikin eta aretoa aukeratu du Mikel Zalbide Elustondo jaunak sarrera-hitzaldia irakurtzeko. Jakin, ondo dakizuenez, areto honetan egin zuen Euskaltzaindiak batzar eratzailea eta bertan aukeratu Resurreccion Maria Azkue lehen euskaltzainburu eta Luis Eleizalde idazkari, lagun zituztela Julio Urkixo eta Arturo Kanpion lehen euskaltzainak. Gela honetantxe izendatu zituzten Eguzkiza, Inzagaray, Landetxe, Lhande eta Olabide jaunak euskaltzain; baita Schuchardt, Vinson eta Uhlenbeck ere ohorezko euskaltzain. Eta bertan aukeratu zituen lehen berrogeita lau euskaltzain urgazleak; besteak beste, Manuel Lekuona, Severo Altube, Toribio Alzaga eta Ramón Menendez Pidal.

Soka luzea da eta ez da eten.

1886. urtean, Aristides Artiñano jaunak Durangoko lore-jokoetan aurkeztu zuen “Proyecto de Academia Vascongada” txostena.

1906an, euskal erakundeetako mahaietan dabil egitasmo hori. Adolfo G. de Urkijo jauna zen orduan presidente Bizkaiko Diputazioan. Eta Araba, Gipuzkoa eta Nafarroako Diputazioei zuzendu zitzaientz, “Laurak bat” izenburupean, lau euskal diputazioen babespean euskal akademia eratzeko proposamena eginez, euskararen zaindu eta zabaltzeko¹.

¹ Hona hemen proposamenaren zati esanguratsuenak: *“El que suscribe somete a la ilustrada consideración de las Diputaciones vasco-navarras las siguientes bases: 1ª Se crea una Academia de la Lengua vascongada, compuesta de doce individuos de número y de otros académicos que tendrán carácter de honorarios (...) 2ª Será condición precisa que entre los miembros de número haya cultivadores de todos los dialectos literarios de la lengua euskara. (...) 4ª Las Diputaciones de Navarra,*

Aldi berean, Ramón María de Lili zen Gipuzkoako Diputazioko presidentea². Eta Gipuzkoako Diputazioak aho batez eta dagoen dagoenean onartzen du Bizkaikoaren proposamena. Eta jakin nahi du zein den Araba zein Nafarroako Diputazioen gai honekiko jarrera. Baiezkoa izanez gero, norbait izendatuko du Gipuzkoakoak Euskal Akademia eratze-lanetan parte har dezan, eta erakunde berriaren aurrekontuak bideratzen hasiko da³.

Nafarroak ere baietza eman arren, Arabakoak ezezkoa adierazi zuen, eta egitasmoa bere horretan geratu zen mahai gainean, garai egokiagoen zain.

Guipúzcoa, Alava y Vizcaya contribuirán al sostenimiento de la Academia (...) 5ª El nombramiento de los doce individuos de número de que ha de constar, por ahora, la Academia habrá de encomendarse a las mismas Diputaciones hasta la constitución de aquel cuerpo. Una vez que se constituya la misma Academia irá cubriendo libremente las vacantes que ocurran por fallecimiento de alguno de sus miembros (...). “Academia vascongada. Proposición presentada a la Excma. Diputación de Vizcaya por su Presidente don Adolfo Gabriel de Urquijo”, *Revista Internacional de Estudios Vascos*, 1907, 31. or.

² Foru-sistema deuseztatua izan zenetik, hauexek izan ziren Gipuzkoako Aldundi Probintzialeko diputaturuak, hurrenez hurren: Tadeo Ruiz de Ogarrio (1878-1880), José Manuel Aguirre Miramón –liberala– (1880-1883), Benito Gorostegui Garagarza (1883-1884), Ramón Zavala Salazar –karlista– (1884-1886), José María Unceta Murua –karlista– (1886-1888), José Machimbarrena Echave –liberala– (1888-1892 / 1898-1905), Ramón María Lili Laborda (1892-1896 / 1906-1907), Manuel Lizariturry Echarri –kontserbadorea– (1896-1898), Francisco Zavala Villar –liberala– (1905-1906), Joaquín Carrión Garagarza –karlista– (1907-1911), José María Orbe Gaytan de Ayala, Valde-Espinako markesa –karlista– (1911-1913 / 1918-1919), Ladislao Zavala Echaide –integrista– (1913-1918), Julián Elorza Aizpurua –karlista– (1919-1924), Vicente Laffite Obineta –kontserbadorea/maurista– (1924-1926), Modesto Luzmariz Noain (1926-1929), José Ángel Lizasoain Palacios (1929-1930) eta Ricardo Añbarro Lángara (1930-1931).

³ Hona hemen, hitzez hitz, Gipuzkoako Diputazio Probintzialak 1906.eko maiatzaren 21ean aho batez onarturiko akordioa:

“La Comisión de Fomento ha examinado con toda la cariñosa atención y detenimiento que por su importancia merece, el proyecto de Academia de la lengua vascongada que ha formulado el dignísimo señor Presidente de la Diputación hermana de Vizcaya don Adolfo G. de Urquijo. Como se dice en el mismo escrito, se trata de la realización de una idea que estaba flotando en el ambiente y que palpitaba en el corazón de todo buen vascongado, pero que hasta ahora no se había concretado en la forma en que lo ha hecho el señor Urquijo, cuya plausible iniciativa es muy merecedora de cordial alabanza.

Entiende la Comisión de Fomento que la Diputación de Guipúzcoa, fiel a su constante amor a la lengua vascongada y a cuanto tiende a su conservación y enaltecimiento, está en el caso de aceptar en principio las bases que acertadamente propone el señor Urquijo, a la conclusión de su escrito, para la constitución de la proyectada Academia. Y opina también que haciéndoselo saber a la Diputación hermana de Vizcaya, se le ruegue que manifieste si muestran igual conformidad las de Alava y Navarra; para que en caso afirmativo proceda esta de Guipúzcoa a la designación de la persona que, a su juicio, deba formar parte del Comité que ha de organizar los trabajos de constitución de la Academia de referencia, a la vez que convenga con las mencionadas Corporaciones la forma y cuantía con que cada una de ellas ha de contribuir a los gastos que origine la fundación y sostenimiento de la Institución, cuya creación se proyecta”. DIPUTACIÓN PROVINCIAL DE GUIPUZCOA, Actas, sexta sesión, 21 de mayo de 1906, pág. 54-55.

Eta, etorri, etorri ziren garai hobeak. Bizkaiko Diputazioak, 1918ko urtarrilaren 25eko diputatuen bileran, onartzen du Cosme de Elgezabal eta Felix de Landaburu diputatuek aurkeztutako mozioa. Mahai gainean da Euskal Akademiaren sortzeko egitasmoa. Hego Euskal Herriko beste hiru diputazioekin batera gauzatu nahi da eta, azterkizun izan dadin, Oñatiko Batzarrera bidaltzen da.

Gipuzkoako Foru Aldundiak 1919ko apirilaren 1ean, Diputazio Probintzialaren ohizko bileran, Valde-Espina markesa buru zelarik eta Aldundiko Sustapen Batzordearen proposamenari jarraiki, onartu zituen Euskaltzaindiaren Estatutuak. Hauek Oñatiko Kongresuan izendatutako ponentziak idatzi zituen, euskararen ikerketa eta babeste-erakundea sortuz⁴.

Julian Elorza Aizpuru azpeitiarra (1878-1964) probintziako diputatu izan zen 1911tik 1919ra eta Gipuzkoako Aldundiko presidentea 1919tik 1924ra.

⁴ “Excma. Diputación provincial de Guipúzcoa.=Excmo. Sr.: = Acordado por V.E. en sesión de ayer que informase esta Comisión de Fomento acerca del escrito presentado por la Sociedad de Estudios Vascos, con el que acompaña el proyecto de Estatuto de la entidad o Academia de la Lengua Vasca, elaborado por la ponencia nombrada con este objeto en el Congreso de Estudios Vascos de Oñate, la propuesta de esta Comisión no puede menos de ser favorable a la aprobación del mismo, que en el escrito se razona y solicita. Precisamente en anterior informe dictado por esta misma Comisión acerca del asunto de constitución de dicha Academia y aprobado por V.E. en sesión de 5 de Junio de 1918, se encomendó a la Junta de organización del Congreso de Estudios Vascos de Oñate, diera estado oficial a dicho proyecto, discutido por entonces en las reuniones preparatorias del Congreso mencionado. Decidida en una de las conclusiones de éste la creación de tal organismo de investigación y tutela del euzkera y nombrada en la Sección correspondiente una ponencia para redactar el actual proyecto, ésta lo sometió a la pública censura dándolo a conocer en la prensa diaria y admitiendo, dentro de un plazo determinado, la presentación de enmiendas, se dio por ultimados sus trabajos con la aceptación, en sesión celebrada en el Palacio de la Diputación de Vizcaya, de alguna de ellas incluidas ya en el proyecto que presenta la Sociedad de Estudios Vascos. Dicha sociedad, encargada de cumplir y ejecutar las decisiones de dicho Congreso y de atender a la vida y al desarrollo de las instituciones que en él se originaron, haciendo que concurran todas ellas de un modo armónico al fin común de la vida vasca, hace presentes en un escrito los motivos tan poderosos que hay para que la lengua vasca, nexo social el más característico de nuestro pueblo, reciba el cultivo científico y la influencia tutelar que le permitan una vida de cultura y que hacen cada vez más oportuna la constitución del organismo de que se trata, para lo que concurrirán las personalidades y representaciones más calificadas de todo el país.

Con tales fundamentos, la Comisión tiene el honor de proponer a V.E. que apruebe el proyecto de Estatutos de la entidad o Academia de la Lengua presentado por la Sociedad de Estudios Vascos, encargando a ésta, previa citación de los señores en él designados, de constituir dicho organismo, a cuyas sucesivas decisiones la Excma. Diputación de Guipúzcoa prestará el apoyo moral y social que se interesa para fines tan elevados.

V.E., sin embargo, resolverá lo que juzgue más conveniente.

Palacio de la Provincia, 1 de Abril de 1919.=Ladislao de Zavala.= Emilio Santos.=Antonio Aguirre”.
DIPUTACIÓN PROVINCIAL DE GUIPÚZCOA, Actas, vigesimoquinta sesión, 1 de abril de 1919, pág. 208-209.

Buru-belarri jardun zuen, 1918.etik aurrera, Eusko Ikaskuntzaren Oñatiko Kongresuko prestakuntzan, eta ekinkide nabarmena izan zen hurrengo urteetan Eusko Ikaskuntzaren zereginetan. Garai horretako lanen emaitzak dira Oñatiko Batzarraren antolaketa bera (1918), Euskaltzaindiaren sorrera (1919) eta Lizarrako Estatutua (1931). Bere jardun politikoan, nabarmen ageri da karlista eta foruzale zela. Garaiko kronikek diotenez, Julian Elorza Aizpuru jaunaren agintealdian ezagutu zituen Gipuzkoako Aldundiak garairik ospetsuenak, eta herritarren aldeko itzal sendo eta bikaina erdietsi zuen, bere ekimen, gogo eta politika egiteko era trebeagatik⁵.

1919ko irailaren 21ean, Eusko Ikaskuntzak Oñatiko Batzarrean erabakitako egitasmoari jarraiki, eta Gipuzkoako Aldundiaren eta Eusko Ikaskuntzaren buru zen Julian Elorza jaunaren deiari erantzunez, Gipuzkoako Diputazioan izan zen Euskal Akademiaren batzar eratzailea. Lau euskaltzain izendatu zituzten Oñatin, unibertsitatean: Resurreccion Maria Azkue, Arturo Kanpion, Luis Eleizalde eta Julio Urkixo. Beste lehen zortziak Gipuzkoako Aldundian: Txomin Agirre, Pierre Broussain, Mr. l'Abbé Adema, Ramon Inzagaray, Jose Agerre, Juan Bautista Eguzkiza, Raimundo Olabide eta Pierre Lhande⁶.

Hamabost egunen buruan, 1919ko urriaren 7an deitu zuen Euskaltzaindiak bere lehen bilkura akademikoa, Gipuzkoako Aldundiaren egoitza nagusira deitu ere. Julian Elorza Aldundiko presidentek hartu zituen euskaltzainak eta Euskaltzaindiaren bilera zuzendu. Euskaltzainburuaren hautatzeari ekin zioten euskaltzainek, eta Resurreccion Maria Azkue hobetsi. Egun horretako batzar-agiriak dioenez, "Elorzak Azkue Euskaltzaindia'ren Buru izendatu zuan. Orduan au bere lendakarizko alkian jafi zan eta euskaltzain guziera eskerrak eman zien"⁷.

Ez dira hemen amaituko, ordea, Euskaltzaindiak eta Gipuzkoako Aldundiak 1919an izandako harremanak. Abenduaren 23an, gipuzkoar Aldundiak aho batez erabakitzen du Euskaltzaindiaren diru-kontuen

⁵ ESTORNES LASA, B.: *Enciclopedia general ilustrada del País Vasco*, Ed. Auñamendi, Donostia, cuerpo A, volumen X, pág. 452.

⁶ EUSKALTZAINDIA, *Euskera*, 1919-1921, Sendoa argitaldaria, Donostia, 1982, 47-48 orr.

⁷ EUSKALTZAINDIA, *Euskera*, 1919-1921, Sendoa argitaldaria, Donostia, 1982, 51 or.

sostengurako 5.000 pezetako diru-laguntza⁸. Irudi lezake lau txakur txiki zirela. Ez, horregatik! Izan ere, 1919ko Diputazioaren aurrekontu osoa 8.308.814,49 pezetakoa zen. Beraz, baliabide guztien % 0,06a eskaini zizkioten Euskaltzaindiari. Egun, Gipuzkoako Foru Aldundiaren aurrekontuak 805.617.921 eurokoak dira, eta 302.938 euro zuzentzen dizkio Euskaltzaindiari Gipuzkoako Foru Aldundiak; hau da, 2007ko aurrekontuaren %0,037. Aditzaile onari...

Gipuzkoako Diputazioan erabaki zuen Euskaltzaindiak egoitza nagusia Bilbon kokatzea eta, geroztik, damaturik-edo, osoko bilkurak hilabete batean Bilbora eta hurrengoan Donostiara, Aldundiaren jauregira, deitu zituen. 1920tik 1936ra bitartean, Azillonako markesari esker –euskaltzalea eta “Cía. de los Ferrocarriles Vascongados”-eko presidentea baitzen markesa– euskaltzainek doan egiten zuten joan-etorria pullmanean Donostiatik Bilbora edota Bilbotik Donostiara. Nahiz eta egoitza nagusia Bilbon izan, osoko bilkurak eta batzorde-bilerak Gipuzkoako Aldundira deitzeko joera berezia izan du Euskaltzaindiak. Ezbairik gabe, Gipuzkoako Aldundia da Euskaltzaindiaren lan-bilera gehien ezagutu dituen herri-erakundea.

⁸ Aktan ikus daiteke Bizkaiko Aldundiak 10.000 pezeta ematea erabaki zuela. Bistan da orduan ere, gaur bezala, indarrean zeudela euskal erakundeen arteko koefizienteak, gaurkoen galga bertsean.

“Excma. Diputación provincial de Guipúzcoa.=Excmo. Sr.:—Con sujeción a un Reglamento que ha sido aprobado por V.E. y por las Diputaciones hermanas ha empezado a funcionar la Academia de la lengua vasca, cuyas labores pueden ser y es de esperar que sean de extraordinaria trascendencia para la conservación y el desenvolvimiento literario del idioma privativo del país.

La Academia, para que su vida se desarrolle con la robustez que es necesaria para que su labor responda a lo que de ella esperan cuantos desde el año de 1906 venían anhelando su constitución, necesitará recursos económicos que por el momento no puede procurarse por sí misma. Por ello, parece que están moralmente obligadas a ayudarla, bajo este aspecto, las Corporaciones que han aprobado su Reglamento, y con más insistencia han abogado por su fundación.

Entre ellas se encuentra la Diputación de Guipúzcoa; y el Presidente de la misma se atreve a proponer a V.E. que acuerde ayudar al sostenimiento de la Academia de la lengua vasca, en la forma y cuantía que indique la Comisión de Hacienda provincial.

(...) Afirmó por último que es muy grande la labor que la Academia de la lengua vasca, recientemente creada, respondiendo a antiguas aspiraciones del país, y en cumplimiento de una de las conclusiones del Congreso inolvidable de Oñate, puede llevar a cabo para la conservación y desarrollo del euskera y su cultivo literario, y agregó que por ello la Diputación no sólo debía prestarle su apoyo moral, sino también su apoyo material en forma de una subvención anual que pudiera fijarse en 5.000 pesetas, pues había visto que la Diputación de Vizcaya había consignado la suma de 10.000 pesetas con el mismo objeto.

San Sebastian, 23 de Diciembre de 1919.=Julian Elorza”. DIPUTACIÓN PROVINCIAL DE GUIPÚZCOA, Actas, duodécima sesión, 23 de diciembre de 1919, 111-112 orr.

Espainiako gerra ostean, 1941ean hasiko da pixkana-pixkana Euskaltzaindia berpizten, Bizkaia, Gipuzkoa eta Nafarroako Diputazioen babespean. Resurreccion Maria Azkue euskaltzainburua hil ostean (1951), Gipuzkoako Foru Diputazioan egiten dira ia Euskaltzaindiaren bilera guztiak.

1960ko hamarkadaren amaieran, Manuel Lekuona euskaltzainburu eta Joan San Martin idazkari zirela, ireki zuen Euskaltzaindiak lehenbiziko ordezkaritza Donostian, hementxe: batzar-areto honen eskuinaldean, “Julio Urkijo” liburutegian. Hamabost urte luzez izan zuen Euskal Akademiak ordezkaritza jauregi honetako solairu nagusian, harik eta 1985ean Foru Diputazioak Euskaltzaindiari Hernani kaleko bulegoak zabaltzeko egokiera eskaini zion arte.

Gure belaunaldiko euskaltzale askok eta askok lotzen dute Euskaltzaindiaren irudia euskaltzainek “Julio Urkijo” aretoan egindako bilera-argazkiarekin. Leku aproposagorik! Bertara deitu izan dituzte makina bat bilera euskaltzainburuek. Zazpi euskaltzainburuetako hiru izan dituzue gipuzkoarrak: Ignazio Maria Etxaide, Jose Maria Lojendio eta Manuel Lekuona. Laugarren batek, Luis Villasantek, jaiotzez bizkaitarra izanik ere, Gipuzkoako Arantzazun eman zuen ia bizitza osoa. Jean Haritschelhar baxenafarrak ere etxean bezala eman ditu bertan euskaltzain-eta euskaltzainburu-lanetan berrogeitaka urte.

Luzea eta iraunkorra izan da, beraz, Euskaltzaindiaren eta Gipuzkoako Aldundiaren arteko harremana. Elkarren arteko begirunean eta errespetuan oinarritua. Erakundetik erakundera.

Orain, Mikel Zalbide jaunak Euskaltzaindiaren jaiotetxean egingo du sarrera-hitzaldia, Euskaltzaindiak batzar eratzailea izan zuen areto berean. Egokia aukera, harira datorrelako, horretarako hautatu duen gaia: “Pedagogoa Batzar Nagusietan. Hizkuntza azterbideak, Iturriagaren argitan”. Lehenagotik baitator soka, eta sakonagoa baita.

Gipuzkoako herri-erakundeek gutxienez XVIII. mendetik aurrera izan dute euskararen egoeraren kezka bizirik, puri-purian, Udal, Diputazio eta Batzar Nagusietan. Garaian garaiko erantzun egokiak eskaintzen saiatu dira.

Larramendi, Iturriaga, Lardizabal eta Iztuetaren ahaleginak bete-betean uztartzen dira urteotako Diputazioen euskararen aldeko egitasmoekin. Euskal hiztegiak, euskal gramatikak... izatearen egitasmoak eta euskara eskoletan irakastearen ahaleginak eta ondoriozko euskalgintza publikoak, berrehun urteko soka luzea du Gipuzkoako Aldundiaren eta Batzar Nagusien jardunean.

Foru-izaera eta foruzaleatasuna, usadioz, burujabetzarekin, zergak bildu, bide-azpiegiturak eraiki eta mantentzearekin, gizartegintza, lurraldeko baso eta mendien zaintza eta soldaduska ez egitearekin lotu izan da. Foru-izaera horrek izan du, ordea, ezaugarri berezirik Gipuzkoan: euskararen hizkuntza-egitura landu eta gizarte-erabilera esparruan sendotu eta zabaltzea. Hizkuntza *corpusa* eta *statusa*, duela berrehun urte! Paradoxa badirudi ere, euskalgintzaren aldeko jarrera eta politika horiek ez ziren foruen deuseztatzearekin itzali; eta, gorabeherak gorabehera eta salbuespenak salbuespen, bizirik iraungo dute Gipuzkoako Aldundian.

Esanaren lekuko, ekar ditzadan harira Blanca Urgellen hitz esanguratsuok:

“Oso ezaguna da Euskal Herriko instituzioak historian zehar euskararekiko desatxikimenduaren seinale nabarmenak eman dituztela (...), gure idazleak argitaratzeko dirua dela-eta igaro behar izan dituzten estuasuna bezain ezaguna (...). Dakidalarik, ordea, inor ez da alderantzizko ikuspuntutik auziari begiratzen jarri, alegia, nondik atera den kalera diren buru-lan ez hain gutxiren diru-laguntza. (...) Orain artean ezagutzen ditugun zertzeladen arabera, oso leku jasoan jarri beharko genuke Gipuzkoako Foru Aldundia, are gehiago itzalpeko (ikerlarien erruz itzalpeko) literatur gipuzkeraren eragile izan dela aitortu beharrean gaudelarik. Aipatu besterik ez, jadanik hain goiz, Larramendiri argitaratu Diccionario Trilingüe-a, baina batez ere ari garen garaian [1820-1860], Iztueta, Iturriaga eta Lardizabali egin enkarguak eta eman diru-laguntzak”⁹.

⁹ URGELL, Blanca, (1995) “Atari gisa”, in Lardizabal, Francisco Ignacio: *Testamentu Zaharreko Kondaira I*, Donostia, Euskal Editoreen elkartea, *Klasikoak* 72.

Ez dugu euskaldunok inoiz izan euskalgintzaren eragile izan den erakunde publiko orokor eta bateraturik. Egun, askok pentsatzen dugu, mugak muga, Eusko Jaurlaritzak betetzen duela eginkizun hori. Egun aproposa gaurkoa azpimarratzeko euskalgintzaren ikuspegitik, euskararen gau ilunetan, Gipuzkoako Aldundiak bete izan duen zeregina, azkeneko laurogei urteotan Euskaltzaindiarekin eskuz esku¹⁰.

Euskaltzale askorentzat, Euskaltzaindiak irudikatzen du, erakunderen batek irudikatzekotan, euskal gizarte-egitasmoa bere osoan. Zazpi euskal herrietako euskaldunek osatzen duzue, ikerketa eta berrikuntza uztartzen ari zarete, euskararen bizi-iraupenerako oinarri sendoak jartzen, herrikoitasunaren izerdi bizigarria eta zientziaren zehaztasunaren hotza bikain uztartzen. Itzal eta begirune zabala duzue euskaldunon artean.

Egungo hizkuntza-politikek badute zinez, atzokoak eta herenegungoak bezalaxe, zuzendaritza eta argibide akademikoaren beharrik. Herrikoitasuna, jakinduria eta herri-pedagogia neurrian eskainiko dituen autoritate moralez jantzitako giza talderik. Herri Erakundeek eginkizun jakin hauetariko batzuk utzi izan dituzte Euskaltzaindiaren esku.

691.895 mila bizilagun gara Euskal Herriko *Gipuzkoa hiria* barrutian. Azkeneko azterketa demolinguistikoek diotenez, %52 elebidunak. Hiru euskalkitan hitz egiten dugu euskaraz egungo gipuzkoarrok: goi- nafarreraz, Oartzualdean; gipuzkeraz, Urola Kostan, Donostia-Beterrin, Tolosaldean eta Goierrin; Gipuzkoako bizkaieraz, Debarroan. Euskalgintzaren ekimen eta gizarte-ingar ugari eta berezi daude Gipuzkoan kokatuta Euskal Herri osora begira. Gipuzkoako herri-erakundeak (udalak, Batzar Nagusiak eta Foru Aldundia) aitzindari dira, beren helburu behinenean artean euskararen gizarte-normalizazioa eta hizkuntza-politika aberats eta integratzaileak aurrera eramaten. Egun, gizarte elebidunean bizi gara. Euskal Herri euskalduna dugu amets. Soka luzea da. Oinarriak sendoak. Katea ez da eten.

1919ko irailaren 21ean Julian Elorza garai hartako Diputazioko presidentek Resurreccion Maria de Azkue euskaltzainburuari laga zion bere aulkia, batzar-areto honetan Euskaltzaindiaren batzar eratzaillearen

¹⁰ ARANA MARTIJA, J.A. "Euskaltzaindiaren 75. urtemugan", *Jakin*, 73. zk. (1992), 19-24 orr.

Gipuzkoako Diputatu Nagusia
El Diputado General de Gipuzkoa

buru izan zedin. Gaur, Andres Urrutia euskaltzainburua, zeurea duzu Diputatu Nagusiaren besaulkia, Mikel Zalbide Elustondo jaunaren sarrera-hitzaldian buru izan zaitezten.

Etxean zaudete. Ekin eta jarrai.

Donostian, 2007ko ekainaren 2an.

Joxe Joan Gonzalez de Txabarri Miranda